

III. La început de an nou. Suntem la începutul unui an nou. De obicei, omul înțelept, la încheierea unui soroc de vreme, se uită în urmă și-și face socotelile timpului trecut: face bilanțul pierderilor și câștigului și ia învățăminte pentru anul ce a început. Așa trebuie să facă tot creștinul la acest început de an nou.

În loc de petreceri necreștinești și ospete și beții, este cuviincios și datorie să ne facem bilanțul creștinesc al anului ce a trecut, ca să vedem în ce măsură ne-am ostenit să corespundem cu numele ce-l purtăm; să ne întristăm pentru vremea pierdută în păcate și să ne sârguim a răscumpăra vremea, prin osteneală sporită pentru cele duhovnicești.

Trebuie să recunoaștem cinstit că suntem păcătoși, fără dragoste între noi, ne dușmănim, suntem îngâmfați, neascultători de Biserică, suntem înglodați în păcate rușinoase. Toate acestea și multe altele ca acestea nu se potrivesc cu numele de creștin. Trebuie s-o recunoaștem cinstit și să ne pară rău de acest lucru. Să ne întristăm, dar să nu ne deznădăjduim. Pentru că Numele lui Hristos, cu care suntem pecetluiți, este un nume mare și plin de putere. Puternic să izgonească draci și toate uneltirile lor; puternic să vindece nu numai trupul, ci și sufletul; puternic să ne înnoiască pe noi cei stricați de păcat și să ne facă oameni duhovnicești, creștini cu adevărat.

Știți că viața călugărească este icoană a vieții celei desăvârșite și monahii se străduiesc să dobândească sfințenie îngerească chiar din această lume, fiind în trup pământesc. Știți oare care este puterea cu care izbutesc ei să facă acest lucru? Nu cu postul, nu cu privegherea, nu cu sărăcia, nici cu nevoința cea aspră și cu răbdarea necazurilor. Dar cu ce? Cu preasfântul Nume al lui Iisus Hristos!

Așa cum un argintar încrustează o piatră prețioasă într-o bucată de aur și face o bijuterie; așa au făcut marii Părinți ai rugăciunii au încrustat numele lui Hristos într-o rugăciune – „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă

pe mine păcătosul” —, și purtând-o ca pe o bijuterie, rostind-o adică neconținut, izbutesc ca și cu un talisman minunat să taie din rădăcină tot răul și să izgonească toate uneltirile drăcești ce se ridică asupra-le. Metaniile, pe care monahii le primesc la călugărie și le poartă neconținut cu ei sunt semnul acestei rugăciuni de putere cu care se îngrădesc permanent. Ele se mai numesc și sabia Duhului, arătând prin numire puterea Sfântului Duh Care lucrează prin această rugăciune și Care înnoiește din temelie așezarea lăuntrică a omului. Sfinții, care au izbutit să deprindă meșteșugul ei, s-au curățit de toată întinăciunea și au devenit loc de sălășluire a Sfântului Duh, strălucind ca soarele, încă din trup pământesc fiind.

Să ne străduim și noi, frați creștini, ca în anul ce a început să ne tăiem împrejur omul nostru cel dinlăuntru cu această sabie a Duhului și să ne arătăm vrednici de preasfântul și dumnezeiescul nume pe care îl purtăm.

Aceasta este și urarea pe care v-o fac de Anul Nou: Să ne ajute Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos să împlinim aceasta și cu fapta, spre lauda și răsplătirea noastră și spre slava preasfântului Său nume, în vecii vecilor. Amin

ALT CUVÂNT LA ANUL NOU

Cu ziua de azi, am pășit pe pragul unui an nou. De aceea, după datină, vă întâmpin cu urarea să ni-l dăruiască Domnul la toți îmbelșugat în fapte bune, cu sănătate și împlinire creștinească.

De obicei, oamenii așteaptă sărbătorile ca să se bucure de îndestulare trupească; creștinul însă le așteaptă ca să se îndestuleze duhovnicește. Iată, și noi ne-am ospătat din belșug din cele trei zile ale Crăciunului, trei zile pline de frumusețe cerească și bogăție sufletească, iar azi și mai mult, avem trei

sărbători într-o zi: tăierea împrejur a Domnului Hristos, Sfântul Ierarh Vasile cel Mare și început de an nou.

La opt zile după naștere, Domnul Hristos a primit potrivit Legii vechi, tăierea împrejur ca să ne scape de greutatea Legii și să ne învețe tăierea împrejur cea duhovnicească a minții și a inimii, cea curățitoare de tot păcatul. Acum vedem plinătatea smereniei Domnului, căci la naștere a luat trupul nostru, iar acum ia asupra-Și însăși trupul de păcat al nostru, ca să ne învețe deplina smerenie, cea curățitoare de tot păcatul.

Tot astăzi prăznuim pe marele Vasile, unul din cei mai mari ierarhi ai Bisericii și stâlp al Ortodoxiei. Sfânta Liturghie săvârșită astăzi, rânduielile după care se conduce viața călugărească, multe rugăciuni și adâncul de teologhisire dreaptă sunt, împreună cu icoana desăvârșită a vieții sale, zestrea cea scumpă pe care a moștenit-o Biserica de la marele Ierarh Vasile.

Eu însă îmi cer iertare, dacă nu mă opresc în cuvântul de azi, nici la taina cea mare a tăierii împrejur a Domnului, nici la icoana cea luminoasă a marelui Ierarh Vasile, ci vreau să vă atrag luarea aminte asupra învățaturii pe care Sfântul Apostol Pavel ne-o dă în Epistola sa către Tit, pe care am auzit-o astăzi și care este o foarte bună regulă de viață creștinească.

„În veacul de acum așa să umblăm: în cumpătare, dreptate și evlavie.”, zice. Trei cuvinte simple, dar care înmănunchează toate datoriile noastre creștinești: cumpătarea – către noi înșine; dreptatea – către aproapele; și evlavia – către Dumnezeu.

Iată o regulă de viață creștină simplă, pe care o putem ușor ține minte; o regulă cuprinzătoare pe care, mai ales acum la început de an nou, este bine să ne-o reamintim și să ne-o luăm ca dreptar pentru anul care începe.

Cumpătarea de obicei o înțelegem mai ales la mâncare și băutură; a folosi adică cu dreptă măsură cele necesare pentru hrana trupească. Proverbul spune despre cumpătare că este mama sănătății, arătându-ne cât de folositoare și necesară este cumpătarea pentru tot omul. Și cine nu știe câte boli și pagube ne aduce necumpătarea! Cel necumpătat își este singur dușman, bagă în gură un dușman, care îi va fura mintea și-l va

face asemenea, ba și mai prejos decât dobitoacele. Și tot proverbul zice că lacomul își sapă singur groapa cu dinții, arătând că lăcomia este potrivnică însăși vieții. De aceea, cumpătarea este un frâu împotriva celui mai mare dușman al mântuirii noastre, al lăcomiei, din care se nasc toate relele.

Dar cumpătarea nu se oprește numai la mâncare și băutură, ci la toate trebuințele și pornirile noastre trupești. Câte greșeli nu face omul din neînfrânarea poftelor! Desfrânarea, iubirea de argint, mânia și cele asemenea, toate sunt din pricina necumpătărilor. Și limba trebuie stăpânită. Mare rău este o limbă necumpătată! Nici o cădere nu este așa de gravă, zic Părinții, precum este căderea de pe limbă. Astfel cumpătarea este dreptarul care pune rânduială de aur în toată viața noastră, ca pe toate să le folosim, nu pentru împlinirea poftelor, ci după trebuință și spre slava lui Dumnezeu, precum zice Apostolul: „Ori de mâncați, ori de beți, orice altceva faceți, toate să le faceți spre slava lui Dumnezeu.”

Dreptatea, cea de-a doua rânduială pe care ne-o recomandă Apostolul astăzi, izvorăște din temeiul credinței noastre că toți suntem frați și fii ai aceluiași Părinte ceresc. Fiii sunt ascultători de părinți; deci este drept a împlini toate poruncile Tatălui ceresc. În acest înțeles au fost dreptii pomeniți de Sfânta Scriptură: dreptul Simeon, dreptul Iosif, dreptii Ioachim și Ana. Dar dreptatea arată și legăturile dintre noi, dintre mine și aproapele; dintre mine și ceilalți oameni. Trebuie să mă port cu altul așa cum doresc ca și el să se poarte cu mine. Cu ce măsură măsoară, cu aceea mi se va măsura. Dreptate înseamnă a respecta bunul fiecăruia, a da fiecăruia ce se cuvine, a nu cere ce nu se cuvine. Dreptatea este păzitoarea drepturilor fiecăruia, este temelia bunei orânduiri sociale. Fără dreptate nu-i cu puțință buna conviețuire dintre oameni. Dacă nedreptatea este izvor de nenumărate rele, dreptatea este lege de temelie a conviețuirii dintre oameni.

Evlavia îndeosebi este podoabă a vieții creștine. Sunt și păgâni cumpătați și drepti, dar evlavioși sunt numai credincioșii în Dumnezeu, căci evlavia ne leagă de Dumnezeu. Dar ce

este evlavie? Înseamnă a cunoaște pe Dumnezeu, a-L iubi și a-L sluji din toată puterea și din tot sufletul. Iubirea de Dumnezeu este cea mai mare poruncă, dar pentru a-L iubi trebuie să-L și cunoaștem. Cu cât Îl cunoaștem mai bine, Îl și iubim mai mult. Un creștin evlavios citește Sfintele Scripturi, cunoaște învățătura cea dreaptă a Bisericii, păzește poruncile, fuge de rătăcirii și superstiții și credințe păgânești. Un creștin evlavios ține posturile și sărbătorile Bisericii, merge cu bucurie la sfinte slujbe, este pătruns de credință și plin de fapte bune. Evlavie este podoaba cea mai de preț a creștinului. De aceea zice și sfântul Apostol Pavel: „Evlavie este de folos întru toate și în viața cea de acum și pentru cea viitoare” (1 Timotei 4, 7-8). Ea este podoaba cea mai de preț a creștinului, regulă sfântă pentru toată viața, izvor de toată fapta bună. Cel evlavios este drept față de semenii săi și cumpătat în lucruri. Iată de ce Apostolul ne îndeamnă astăzi, ca în veacul de acum, adică în toată viața noastră, așa să umblăm: în cumpătare, cu dreptate și cu evlavie.

Punându-ne înaintea acestei reguli de viață, acum la început de an nou, Sfânta Biserică, prin gura marelui Apostol Pavel, ne îndeamnă să nu o uităm de-a lungul anului care a început și de-a lungul întregii noastre vieți. La început de an nou, când de obicei oamenii își fac socoteli și planuri de viitor, să luăm și noi această hotărâre, să statornicim în viața noastră această regulă: să trăim de acum în cumpătare, dreptate și în evlavie. Străduindu-ne cu multă râvnă, precum zice tot Apostolul, „în așteptarea fericirii pe care o nădăjduim, la venirea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos”, Căruia I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.